

Observatoriul este de două ori în săptămână, Mercuri și Sâmbătă.

Pretului

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu poșta în întruțul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. sau 22 franci, pe 6 luni 5 fl. sau 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politic, national-economic și literar.

Anul III.

Ori-ce inserate,

se platesc pe serie s'eu lină, cu litere merunte garmondu, la prin'a publicare câte 7 cr., la a două și a trei'a câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile poștei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ în Sibiu.

Nr. 41.

— Sibiu, Mercuri 21/2 Juniu. —

1880.

Ide'a de statu a Austriei.

De Dr. Franciscu Palacky.

(Urmare.)

Pentru că se clarificu și se esplicu adeveratulu întielesu alu acelor cuvinte ale mele că: „deca statulu austriacu n'ar esista deja de multu, apoi în interessulu Europei, în interessulu umanitatii ar trebui se se grabesca a ilu infintiă“, asia precum le am întielesu eu înca în an. 1848, se imi fia permissu a cită unu faptu istoricu, care precum credu, a fostu până acuma necunoscutu, deși elu nu este lipsitu de óresicare inportantia. Nu va fi de lipsa credu, a espune tóte acele neintielegeri și certe ce domneau în lun'a lui Septembre din acelu anu, între gubernu și popóra și cu deosebire între magiari și nemti pe de o parte, éra pe de alta parte între slavi preste totu și cu preferintia inse fatia cu croatii. Ministeriulu de pe atuncea aderă pre l'anga principiulu egalei îndreptatiri a natiuniloru, sustienutu de către slavi, carii pe timpulu acela erau deca și nu singurulu, dara totusi celu mai inportantu radiemu alu seu în Reichsrath, séu ceea ce în fondu érá acelasu lucru, pre l'anga emanciparea slaviloru și a romaniloru de subt supremati'a magiariloru și a germaniloru. În realitate inse, ministeriulu voia se fia preventoriu fatia cu ambele partide și în secretu le si ajutá pe amendou. Tramise pe comitele Lamberg la Ungari'a în calitate de comandantu militaru; acesta pentru că se dea o eclatanta proba că cum are de cugetu se proceda, lasá că militi'a austriaca se pusce asupra acelorasi voluntari slovaci, cari cu puçinu înainte de aceea au fostu provediuti cu arme de către ministrulu comitele Latour. Candu ajunsese treb'a asia departe, în câtu se pretindea că si banulu Jelacici se se supuna cu armat'a la ordinele comitelui Lamberg în tocmă asia, precum se supusese la acelea ale lui Battyani, și candu agentulu aceluia din Vien'a, viitoriulu ministru Kulmer, se planse către mine și amicii mei din Reichsrath asupra unei astfelu de „perfidie“, m'am întielesu cu acestia și m'am dusu eu la ministrulu Bach, avendu că martori pe d-nii Rieger și Trojan, caruia

apoi cá representantu alu întregulu gubernu i-am espusu dorintiele n'ostre cam în terminii urmatorii:

„Noi slavii, de și dupa numeru cei mai puternici, n'amu voitu nici-odata a usurpá domni'a în Austri'a și nu o voimu acesta nici-acuma, dar' cá noi nu potemu și nici nu voimu nici decum a fi multiamiti cu positiunea de până acuma a nationalitatii n'ostre, de órece ea a fostu subordinata și asia dicéndu lipsita de drepturile sale; cá cu privire la îndreptatirea nationala amu doritu și mai dorimu iuca, a fi pusi pe aceeași trépta cu celelalte popóra, nici mai multu, nici mai puçinu decâtu acesta; cá noi întrevedemu din instructiunea și plenipotentia data comitelui Lamberg, precum și din alte înpregiurari, pe care nu voiu a le aminti la loculu acesta, intentiunea gubernului și a ministeriului de a ne lasá, cu tóte frumoșele promissiuni facute, și pe viitoriu în starea helotismulu nationalu de până acuma; egalitatea nationalitatiloru înainte lui D-dieu și a ómeniloru, nu este decâtu unu postulatu alu dreptatiei; deca inse Austri'a nu póte, séu nu voiesce a ne oferi și a ne garantá acesta, atunci nici noi nu mai avem nici unu interessu la conservarea ei, pentru că nedreptate aflamu și afara de fruntariile Austriei și înca în modu gratuitu. Din aceste cauze crutiarea și abnegatiunea n'ostre pe care le amu observatu până acuma fatia de ministeriu și gubernu, au ajunsu la fine și cá acuma suntemu firmu determinati a pasi fara esitare pe calea n'ostre înainte. întemplese apoi ce va voi.“

Reinmoitele promissiuni nu mai aflara ascultare; dar neasteptat'a și intristat'orea scire, despre asasinarea comitelui Lamberg pe podulu dela Pest'a, care sosise în acelasu momentu cu noi, indemná totusi pe gubernu cá se denumésca pe banulu Jelacici de comandante militaru alu Ungariei. Contra-lovitur'a, revolutiunea din 6 Octobru din Vien'a și consecintiele ei, sunt destulu de bine cunoscute.

A fostu póte de prisosu, a citá acesta fapta cá proba, de órece se pare a se întielege de sine, cá deca eu am consideratu esistenti'a unui statu cá Austri'a în totudeauna de unu ce de doritu, eu în totudeauna am întielesu o Austri'a care se fia

egalu justa fatia cu tóte popórale sale și care se se arate către tóte cá mama adeverata, éra către nici unulu din ele cá mama vitrega. Cu alte cuvinte, acesta parere au fostu formulata de nenumerate ori asia, cá gubernulu în Austri'a se nu fia nici germanu, nici magiaru, nici slavicu séu romanicu, ci în sensulu mai înaltiatu și generalu austriacu, adeca se fia fatia cu toti supusii sei egalu de dreptu.

(Va urmá.)

Banchetulu independentii romane la Paris.

În sér'a de 10 Maiu, o mare parte din coloni'a romana din Paris, (vreo 150), se adunara într'unu banchetu fratiescu, spre a serbá aniversarea proclamarii Independentii Romane. Sal'a dela Avenue de St. Mandé érá ornata de drapele romane și franceze; marc'a Romaniei, lucrata de d. Georgescu, elevu sculptoru, la scól'a de bele-arte din Paris, érá în fundulu salei incongiurata de drapele franco-romane. Mai multi studenti francesi și straini se unira cu fratii loru romani spre a serbá împreuna acesta di. D. Legrand, deputatu alu Nordului și d. Talendier, reprezentante alu Senei, onorara acea serbare cu presentia loru. D. Rocques, cunoscutulu professore, d. Bataillard, d. Camille Farcy dela France, d. Picot și mai multi reprezentanti ai pressei franceze asistau la acesta serbare.

Presiedinti'a banchetului fu data d-lui Bataillard.

La desertu se pronuntiaru mai multe toasturi. D. Bataillard multiami în câteva cuvinte, fórte magulitóre pentru noi Romanii, de onóra ce i se faci. În urma dete citirea a mai multoru scrisori, dela cei ce se scusau cá nu potu asistá la acea serbare; printre ele vomu citá pe a d-lui Lalanne și a d-lui Gradisteanu. D. Ubcini tramise o telegrama, érá la tíera și ne potendu veni, telegrafia spre a ne tramite urarile sale și strigá cu noi: Traiesca Romani'a!

D. deputatu Legrand, luandu cuventulu multiamesc Romaniloru care l'au invitatu la acesta serbare, diu'a de astadi, este o di de serbatóre pentru densulu, este mandru de a fi printre Ro-

Foisiór'a „Observatoriului“.

Episóde din viét'i'a episcopului Joanu Popu de Lemeni.

Partea II. Activitatea politica.*)

1. Consideratiuni generali.

Dati d-vóstra cuventulu politica ori-ce definitiune veti voi, circumscrieti agendele ei ori-cum ve place, dara pe arhiepiscopii și episcopii romani de ambele confessiuni din Ungari'a și Transilvani'a nu'i veti subtrage asia usioru dela o activitate politica, care sau nu le convine densiloru, sau nu d-vóstra, sau la nici-unii. Sunt preste patrudieci de ani, de candu nu numai eu, ci și alti cátiva romani tinuramu acesta situatiune de unu reu fórte mare, situatiune nu numai critica, dara și fórte umilitória. Se'mi mai numiti unu singuru statu din cele civilisate, unde dupace se producu turburari și rebeliuni cá rezultate positive și notorie ale tiraniei functionariloru, se fia trasi arhieriei la respundere, se fia comandati ei în persóna a merge, d. e. în dilele Mariei Teresiei se prinda pe emisariulu serbescu Visarionu ori pe pop'a Joanu Tunsulu; se induplece pe locuitorii districtulu Nasaudu a se face granitari și se asiste candu omóra pe vreunulu cu rót'a; sub Josifu II se prinda pe Horea și Cloșca prin popi; sub Franciscu I se prinda (în 1830) pe popi și protopopi de pre Campia; sub Ferdinandu pe Catarina Varga; sub Kossuth se formede bataliõe cá episcopulu Vasilié dela Oradea, érá în dilele n'ostre se fia provo-

*) A se vedé partea I a acestei încercari biografice în foisiór'a „Observatoriului“ din Nrii 17, 18, 19, 20, 21, 22, unde se curmase din caus'a absentiei auctoriului ei pe timpu mai îndelungatu.

cati a face pe agentii (kortes) în colegiele electorali pentru candidatii gubernului; scurtu, totudeauna și pretindeni se stea la dispositiunea potestatiei secularie. De alta parte aceiasi arhieriei se fia tribulati di și nópte de către cleru și poporu, cá se le castige drepturi nationali, politice, eclesiastice, se'i apere de persecutiuni, se le pórté chiaru și processele.

Curatu acesta era se fia și sórtea episcopului Joanu P. Lemeni din dio'a în care fusese elu alesu cu acea maioritare memorabile arata în partea I a acestoru fragmente biografice. Nimeni din cáti au participatu sau celu puçinu au asistatu la alegerea din 1832 nu s'a indoitu, cá daca Joanu Lemeni fu alesu aprópe în unanimitate, consideratiunile politice a le clerului isi avura aci partea loru. Dara vai, sperantiele exagerate, întemeiate pe calcule cu totul éronate, insielara si asta-data pe multime de ómeni, cá si în dilele sarmenului episcopu Inocentiu mortu în exiliu, cá si sub episcopulu Gregorie Majoru, cá si dupa a. 1849, cá mai totu-deaun'a. Asia se întâmpla ori candu imaginatiunea ferbinte ia rol'a ratiunei reci, de câte-ori ómeni lipsiti de experientia întinsa, adscriu câte unu moritoriu poteri supranaturali, nu atátu din respectu către unele calitati eminente, câtu mai virtosu pentru-cá pórtá în capumitra și isi inelue corpulu cu vestimente pompoșe bisericesci. Scimu si noi, cá unu Leo M. a fostu în stare se întorea prin auctoritatea si elocentia sa pe unu Atila din calea pe care se apropia către Rom'a spre a o extermina; dara totu asia de bine este cunoscutu martiriulu și exiliulu lui Joanu Chrisostomu, cá si alu unui numeru infricosiatu de alti martiri.

Acestea premisse în scurtu, trecemu la activitatea politica a lui Joanu P. Lemeni, dela care romaniloru le casianuse cá se astepte minuni. Mai la vale vomu vedea, cu ce ómeni, cu ce elemente politice avusera a face arhieriei și totu poporulu romanescu înainte cu 40—48 de ani în gubernulu tiei și la cancelari'a transilvana, precum și, cá ce ajutoriu avea dreptu se astepte cineva dela consistóriele de atunci,

ai caroru membrii tnea într'o mana cartea de rogatiune, în alt'a vreunu compendiu de prelegeri sau acte de processe bisericesci.

2. Petitiunea din 1834.

Episcopulu Joanu cu ocașiunea depunerei juramentulu în Vien'a, revelase dorerile sale sufletesci către septuagenariulu imp. Franciscu I. Respunsulu monarchulu ne este asemenea cunoscutu (Obs. Nr. 21), acela inse coprindea consolatiune puçina, cá-ci a înainta planșorile romaniloru la cancelaria și gubernu, semnificá în acea epoca a le inmormenta, cá se nu mai vedea lumin'a.

Agitatiunile politice din Ungari'a petrunsesera de multu în Transilvani'a, și cabinetulu din Vien'a, daca nu era orbu de totu, nu se potea indoi întru nimicu, cá ungurii se prepara pentru o revolutiune din cele decisive. Astadi tóte planurile de atunci sunt cunoscute pe deplinu din acte secrete, scóșe la lumina. Comitele Adam Reviczky, cancelariu alu curtiei din partea Ungariei, unu omu ajunsu la ranguri înalte dintr'o stare de nobilu simplu, fiu alu unui functionariu slavacu din Ungari'a, de altumentrea fórte desteptu, pe de o parte se pusese cu totul la dispositiunea sistemului absolutistice alui Metternich, lucrandu pe man'a oligarchiei ruginite și învechite în reutati, pe de alt'a elu exercitá o mare presiune asupra Transilvaniei, denuntiandu la curte mai alesu pe br. Josifu Miske, fostu cancelariu de curte alu Transilvaniei până în a. 1837. Din acelea cauze acei doi cancelari traiau în dissensiune mare, spre reulu tiei asia, în câtu se adeverise și asupra loru vechi'a sententia: Dum reges delirant, plectuntur Achivi. O serie de ani cabinetulu din Vien'a nicidecum nu suferi ca se se adune dietele. În fine la 1832 se deschide diet'a Ungariei și abia în 1834 a Transilvaniei, inse numai dupace imperatulu tramisese la Clusiu pe banulu Croatiei generalulu f. m. l. br. Franciscu Vlasici, fostu mai înainte divisionariu în Sibiu. Banulu luase din manile imperatului Franciscu mis-

mani, inse este si o durere, i este rusine de a fi francesu; cã-cã Franci'a fu ultim'a potere ce recunoscu Romani'a, ea care ar fi trebuitu se fia cea d'ãnteu. Cãndu Romani'a, care tramite in toti anii unu numeru atãtu de insemnatu de tineri spre a se instrui in Franci'a, spera multu in acea junime ce alerga in asia mare numeru spre a serbã un'a din dilele cele mai frumõse. Independenti'a tierii loru, au castigat'o, gratia patriotismului barbatiloru de statu si a bravei loru armate. Acum epoc'a resbelor e sfirsita; se se puna pe lucru, se esploate comorile loru, se desvolte industria, s'ajunga a face pe teremulu economicu ceea ce au facutu pe campulu de resbelu. Vetii isbuti, adaoge oratorele, cã-cã õmeni insemnati nu ve lipsescu.

Avuti'a tierii, patriotismulu vostru voru face cã tier'a cea mica se devie mare, amici'a Franciei ve este asicuratã, ve va ajutã totudeauna; beau pentru Independenti'a Romana.

Aplause numerõse acoperu vocea oratorului. Toti se scola in picioru si striga: 'Traiesca Franci'a! Traiesca Romani'a! Traiesca Legrand!

D. Vasilescu radica unu toastu pentru Franci'a: strigate unanime, se traiasca Franci'a!

D. Talendier incepe discursulu seu rogandu pe persoanele ce erau fatia a'i permite a spune in locu de domnii mei, scumpii mei amici! Amintesce cã printre Romani are numerosi amici, spera a cunosce tier'a, cum cunosce pe õmenii ei; voi, dice densulu, cari sunteti junimea, viitorulu tierii, studiatu aci, invetiati, iubiti-ne, dera nu ne imitati, fiti voi insi-ve! Romani'a se va pune in capulu natiuniloru din Oriinte, ea este destinata a jucã unu mare rolu, eroismulu Romaniloru este de multu cunoscutu. Plevn'a este o proba recenta. Romani'a are õmeni insemnati, diplomatii sei chiaru sunt printre cei d'ãntei.

Sermanulu d. Waddington, scie ceva despre acesta. In cestiunea Evreiloru ati lucratu cu sicuranta si patriotismu, ati triumfatu de diplomatie, vetii triumfã si in celelalte cestiuni, voi cari ati dobanditu drepturile omului si cetatienului.

Trebue se atrageti spre voi pe Greci, pe Bulgari, Serbi etc.

Cestiunea sociala va fi resolta, de si nu va fi Franci'a cea d'ãntei care o va resolve, atunci ve urezu se fia Romani'a care se dea primulu exemplu Europei. D. Talendier face elogiulu tierii ce n'are legi contra pressei, libertatii intruniriloru, a asociatiuniloru, are divortiuulu si n'are pedeps'a cu mörte; bea in sanetatea Romaniei, si cere ertare cã este silitu a plecã; promisese se asiste la o intrunire electorala. Cuvintele sale fura desu intrerupte de strigate de: Traiesca Franci'a! traiesca Talendier, care a preferitu a veni unde nu promisese. D. Caligari ia cuventulu si radica unu toastu pressei si in parte d-lui Farcy, care ne-a onoratu cu presentia sa.

D. Farcy, redactorele diariului „la France“ raspunde in numele pressei. La unu toastu, dice elu, voi raspunde prin altu toastu celui ce a facutu se nasca press'a in Romani'a, maestrului nostru, celui ce ni a facutu-o cunoscuta, ne-a invetiatu se iubimu Romani'a, lui C. A. Rosetti. Aplause numerõse acoperu vocea sa, toti striga: traiesca Rosetti.

Acum trei ani, continuã d. Farcy, eramu in Bucuresti; erã o mare serbare, natiunea intrãga era in picioru cã se serbedie intrarea in tier'a a

siunea, cã in calitate de comissariu plenipotentu se linstesca spiritele turburate si se le prepare pentru debateri mai calme. Elu ajunse la Clusiu in 16 Aprile 1833. Omu blandu si iubitoriu de pace, ori-cãndu cercã se apropia pe partide un'a de alt'a, ti se parea cã da in totu atãtea cuiburi de vespri. Ur'a cea mai inversiunata se manifestã pe atunci mai alesu asupra baronului Joãnu Josica, gubernatoru provisoriu alu tierii dupa mörtea lui G. Banffy; dara si episcopulu rom.-catholicu Nic. Kovács, unu secuicu impetritu, era nesuferitu cã adversariu la orice reforme; inse si gubernulu intregu cadiuse cu totul in opiniunea publica, la care trecea de ceea ce si era in realitate, oligarchicu, reactionariu si servile. Omulu onestu Vlascicu i se urf atãtu de multu in Transilvani'a, in cãtu nu incetã a cere mereu dela monarchu liberarea sa din acea situatiune blastemata, pãna cãndu scapã abia pe la inceputulu anului 1834.

Betranulu imperatu vedindu cu ce õmeni are a face in Transilvani'a, tramite in loculu lui Vlascicu, pe unu barbatu din famili'a sa, in persõn'a arhiducelui f. m. l. Ferdinandu d' Este, care pe atunci era gubernatoru generale alu Galitiei. Totu-odata prin rescriptu din 11 Martiu 1834 se decise si deschiderea dietei transilvane in Clusiu pe 26 Maiu, inse totu din caus'a intrigeloru si a urgiei din acelea dile, membrii dietei, preste 300, mai toti aristocrati, — se adunara numai in 20 Juniu, dupa vacantia de ani 24!

(Va urmã.)

principelui Carolu, trasuri numerõse se intorceau dela Palatu, me intorceamu si eu, privindu acea manifestare, cãndu intalnii unu betranu cu perulu albu; lacrimi curgeau din ochii sei, me stringe in bratia si plaugẽdu imi spune: S'a facutu! Am vedutu in acelu momentu ce contine acea anima de vechiu revolutionaru, am vedutu ce patriotismu contine ea si din acea di mi-am juratu, cã cãtu voi avea o pãna in mana, voi servi patri'a d-võstra.

Marea gresiela a Francesiloru, urmã d. Farcy, este de a nu cunosce in destulu tier'a ce este servita de barbati cã Rosetti, si este frumosu a vedea pe vechiulu revolutionaru, pe amicululu intimu alu revolutionariloru francesi, amicululu lui Garibaldi, Mazzini etc., in capulu unei tierii, si a vedea cãtu de patrioti sunt acei revolutionari.

Beau d-loru in sanetatea lui Rosetti. Aplause numerõse acoperu vocea oratorului, se audu strigate unanime de: traiesca Rosetti!

D. Bataillard ia cuventulu; vomu publicã mane discursulu care a fostu primitu cu aplause numerõse.

Spre a nu lasã acea sãra incompleta, d. Maracineanu cere a se pune langa Rosetti fratele seu Brateanu; bea in sanetatea lui Brateanu; tãta sal'a striga: traiesca Brateanu.

Dupa Maracineanu se radica unu toastu de unu june cetatienu din Americ'a de sudu, din Montevideo, d. Castellanos, in numele unei mici republice puçinu cunoscuta, bea in sanetatea surorii sale:

Pentru independenti'a Romaniei,

Pentru Franci'a!

Numerõse aplause acoperu vocea sa; toti se scõla in picioru si striga:

Traiesca Romani'a!

Traiesca Franci'a!

Traiesca republicele Americiei de sudu!

D. Picot vorbi in limb'a romana si fu cu iubire aplaudatu.

D. Legrand, inainte de a se retrage, multiamesce din nou asistentiloru de simpathi'a ce a manifestatu pentru densulu si pentru Franci'a; densulu dice cã n'are de cãtu a-si aminti de amicii sei Romani, spre a iubi acea tierã; cine o cunosce, o iubescu; n'am avutu de cãtu a-mi reaminti cã v'ati reamintitu de noi; cã in diu'a nenorociloru nõstre, o mica natiune, pe tiermurile Dunarii, plangea cu noi, mi-am amintitu trecutul si de aceea ve iubescu.

Inainte de a se desparti, asistentii radicara unu toastu betranului professore Rocques. Densulu multiamesce prin cãteva cuvinte fõrte magulitõre pentru Romani'a; õspetii se despartu in cea mai mare ordine, strigandu: Traiesca Franci'a! Traiesca Romani'a! Traiesca Domnulu Romaniloru!

(Romanulu.)

Romani'a.

Serbarea din 11 Maiu.

Din 10 Maiu se facu 11 Maiu. Plõi'a de alaltaieri n'a facutu de cãtu se prelungesca veseli'a capitalei cu 24 de ore, cãci partile din programa care nu s'au potutu esecutã in 10 Maiu, s'au realisatu la 11 Maiu.

Ceea ce a facutu cã serbarea de eri se reesa mai bine, a fostu mai anteu de tãte timpulu frumosu care a tinutu tãta diu'a. Afara de acesta se rezervase pentru eri partile cele mai frumõse si mai insufletitõre: revist'a militara si iluminarea si foculu de artificii din gradin'a Cismigiu.

Revist'a a respunsu tuturoru asteptariloru. De la 1 ora d. a. lumea care affase, cã defilarea trupelor se va face la 3 ore, incepuse a se gramadi pe bulevardu si pe stradele pe unde avea se trãca armat'a; la 2 ore bulevardulu erã plinu de publicu, ferestrele Universitatii erau incarcate, de frumõse fecie de copii si de femei, estrad'a din facia Statuei lui Mihaiu Eroulu erã ocupata de inaltii demnitari ai Statului cu societe loru, de reprezentantii poteriloru straine cu societe, precum si de diferitele delegatiuni. Puçinu inainte de 3 ore sosi A. S. Regala, gratiõs'a nõstra Dõmna intr'o trasura deschisa cu patru cai, insocita de dõmnele de onõre si ocupã loculu pregatitu pe estrada pentru Alti'a Sa.

Unu detasiamentu de gendarmi calari precedã trasura, unu altulu o urmã.

La 3 ore sosi A. S. R. Domnulu calare, avendu la drẽpt'a Sa pe A. S. ducele de Nassau, si urmatu fiindu de unu numerosu si stralucitu statu maioru. A. S. R. Domnulu se postã d'inainte statuei lui Mihaiu Eroulu, si primi defilarea trupelor. Aspectulu trupelor erã martialu si in-

punetoru, tinut'a perfecta; luptatorii dela Griviti'a, Plevn'a, Rahov'a si Vidinu treceau falnici si plini de insufletire pe dinaintea comandantului loru. Cu tãte astea la defilare, alinearea a suferitu puçinu, din cauza cã spaciulu fiindu strimtoratu prin aglomerarea publicului, trupele care defilau pe plutõne, nu incapeau si astfelu alinearea se altera. Unu regimentu asediatu pe semi-plutõne n'a avutu se suferi de acestu inconvenientu.

Dupa defilare, A. S. R. Dõmn'a se intõrse la Palatu, aclamata fiindu pe totu percursulu de numerosulu publicu gramaditu pe strade si totu asemenea A. S. R. Domnulu cu statulu maioru. Multine de trasuri veniau in urma.

Serbarea din gradin'a Cismegiu a fostu stralucita. Iluminatiunea gradinei a facutu admiratiunea tutuloru, cã-cã intrãga gradina avea in adeveru o infatisiare feerica. Laculu erã incongiuratu de o banda de focu, produsa prin miile de flacari ce scanteiau din miile de lampi mici asiediate un'a langa alt'a pe totu tiermulu locului. Barci incarcate cu lampiõne aprinse plutiau pe lacu.

In capulu aleiului celui mare, spre intrarea Belvedere, erã radicata o estrada spaciõsa, alu carei fundu ilu formã unu parete tricoloru totu de flacari, avendu in mijlocu statu'a Libertatii. Estrad'a erã inpodobita pe din afara cu verdetia, era la tãte coltiurile se aflau vase mari cu nisce enorme buchete de flori. Aleiulu celu mare din faci'a acestui pavilionu erã inpodobitu prin piramide de lampe venetiane asiediate la mici distantie pe ambele latari; acesta dispositiune avea o infatisiare minunata. Se parea cã sunt nisce arbori mari de flacari de tãte colorile, ale caroru corõne erau taiate in forma de piramide, in fundulu aleiului se producea foculu de artificii care, cu tãta umediel'a de care avuse se suferi, a reusitu de minune si cum nu ne aducemu a-minte se fi reusitu vre-o data.

Publiculu erã atãtu de numerosu, in cãtu potemu afirmã, cã in tãta partea stanga a gradinei nu se gasia unu spaciu golu de unu stangenu patratu.

La õrele 8³/₄ sosira A. A. L. L. Regale Domnulu si Dõmn'a cu A. S. ducele de Nassau. Dela intrarea in gradina si pãna la pavilionu A. A. L. L. strabatura multimea in mijloculu strigariloru unanime si entusiaste.

Sosindu pe estrada A. A. L. L. fura intempinate cu urari de societatea de persõne distinse care se aflau dejã de mai multu timpu adunate acolo. Artificiele incepura. Musicele militare intonara arii variate si se succedara alternativu. O ora intrãga A. A. L. L. cu ilustrulu Loru õspe, privira la acesta petrecere, esprimandu'si in repetite renduri multiamirea.

In adeveru focurile artificii meritau tãta laud'a si faceau o deosebita onõre stabilimentulu de pirotechnia care le fabricase; ceea ce a storsu cu deosebire admiratiunea publicului, a fostu o frumõsa figura de focu, produsa spontanu si represintandu o cununa in mijloculu careia stã scrisu „Traiesca Carolu I!“ Figur'a erã totu de odata tricolora.

In totu timpulu acesta unu sõre electricu, sustinutu printr'o masina cu aburi, respandia din virfulu pavilionulu radiele sale peste imens'a multime, dandu gradinei unu aspectu cu totul feericu. La 10 ore A. A. L. L., dupa ce mai exprimara odata satisfactiunea Loru d-lui primaru alu capitalei si d-lui prefectu alu politiei pentru deplin'a reusita a acestei serbari, se retrasera. Asemenea si A. S. ducele de Nassau, cu amabilitatea care'lu distinge, si-a exprimat multiamirea atãtu pentru tinut'a armatei, cãtu si pentru reusit'a serbarii.

Pe la mediulu noptii stradele capitalei nu erau inca desierte de publicu.

Cei cari n'au asistatu inse la serbarea de eri, nu'si potu face dupa acesta descriere grabnica, de cãtu o palida idea despre stalucirea ei.

Reproducemu astadi, dupa „Monitorulu oficialu“ discursurile pronunciate cu ocasiunea solemnitatii dilei de 10 Maiu.

La receptiunea de la palatu, d. George Leca, vice-presedinte alu Senatului si delegatu alu judetiului Bacau, a rostitu in numele tutuloru delegatiuniloru urmatoriulu cuventu:

Maria Ta,

Cã delegati ai judetieloru, venimu se depunemu la piciorle tronului Romaniei libere si independente, simtiemintele de iubire si de recunoscintia ale conjunctiuniloru nostrii.

Natiunea romana, durerosu incercata prin desunirea si certele pe Domnie din trecutu, a spusu, prin delegatii ei, la divanurile ad-hoc, cã voiesce unirea si unu Domnu ereditaru, dintr'o familia domnitõre din Occidentu.

Ea își împlini prim'a vointia la 1859 și 1861; a dou'a la 1867, candu depuse, în manile Mariei Tale, vechiele ei corône, pe cari, cu credinția într'ens'a, le-ai primitu și Mari'a Ta.

Supt Domni'a și comand'a Mariei Tale, natiunea romana dobendi, pe campulu de onôre, deplina'i independenția, recunoscuta astadi de tóta lumea.

În acêsta noua sitațiune, Romanii sciū bine ce ascêpta Europ'a dela densii.

Ei sciū cã rangulu ce'lu ocupa astadi le inpune cã. prin unitate, prin munca și încredere în ei însiși și în Suveranulu loru, se dovedesca cã sunt, pe teramulu economic și politicu, ceea ce au fostu, supt conducerea Mariei Tale, pe campulu de batalie.

Fii dara incredințiatu, Mari'a Ta Regala, cã ne vomu sili a ne împlini datori'a, și, plini de încredere în viitorulu Romaniei primesce se strigamu din ânima:

Se traiesci Mari'a Ta Regala,
Se traiesca Mari'a Sa Regala Dômn'a!

M. S. R. Domnulu a bine-voitu a raspunde în termenii urmatori:

Domniloru,

Sunt mandru și adencu miscatu vediendu, astadi inpregiurulu Meu, delegatii tuturor judetieloru și comuneloru, care au venitu spre a serbatori, împreună cu capital'a, memorabil'a di de astadi.

La 10 Maiu 1866, pentru prim'a ôra, se sigilã pactulu care a legatu pentru totu-deauna destinele Mele cu acêsta tiêra.

Totu la 10 Maiu 1877, unu puternicu și barbatescu freametu facu se tresara pe toti Romanii dela o margine la alta; ei se grupara inpregiurulu Meu, strigandu'Mi: trage stramosiesc'a spada și reinvie dilele de glorie și de fericire ale Romaniloru. Fa tiêr'a independenta!

Am mersu veselu și plinu de încredere, cã-cî sciamu cã am în urm'a Mea unu întregu poporu. Și astfelu, astadi, 10 Maiu 1880, serbam, voiosi aniversarea neatarnarei Romaniei cã tiêra libera și suverana, recunoscuta de tôte Statele.

Acum, dara, d-loru, cã prin energie și silintiele nôstre, ne-amu reluat loculu ce ni se cuvenia, o îndouita și nu mai pușinu nobila sarcina se inpune vegheriloru nôstre patriotice: aceia de a consolidã, cum diceti, prin munca, prin unitate, prin abnegatiune, cea ce braciulu vitêzu alu ostasiloru nôstrei, cea ce mintea, prudenti'a cumpenita, a tutuloru barbatiloru care au condusu trebile publice, au dobenditu pentru scump'a nôstra patrie. Astfelu se va dovedi și mai bine cã tiêr'a acêsta, totu atãtu de virila și de perseveranta în pace, cã și în resbelu este unu elementu de ordine și de progressu la loculu ce Provedinț'a 'i-a însemnatu.

Multiamindu-ve Dômn'a și Eu, inca odata, pentru cuvintele ce'Mi rostiti, în numele tutuloru judetieloru și comuneloru, se ne unimu din nou cu totii în acelu strigatu care, în veselie sêu în primejdie, va esi chiaru în ultim'a suflare din pepturi romanesci: Se traiesca Romanii!

Apoi d. presiedinte alu consiliulu presinta Mariiloru Loru Regale deputatiunile fia-carui judetiu și orasiu, cu cari binevoira a se întretinê în modulu celu mai gratiosu.

La banchetulu din sal'a Teatrului, pe la finele mesei, M. S. R. Domnulu a radicațu urmatoriulu toastu:

Diua de 10 Maiu fiindu o serbatore nationala, inchinu celu d'antaiu paharu în onorulu tierei. Sunt acum trei ani de candu Romanii, în inpregiurarile cele mai grele, se declara independenta. Armata și poporu luptara cu vitejie și barbatie, și invinsera, în fine tôte greutatile. Lupt'a acêsta a otelitu și intaritu natiunea, și astadi potemu privi viitorulu cu linisce și încredere, și strigã cu mandrie: Se traiesca scump'a nôstra patria de sine statatore.

Aceste cuvinte electrisara pe toti asistentii, care respusera cu strigatulu unanimu: Traiesca Domnulu și vitêzulu nostru Capitanu!

Apoi domnulu primaru, în numele capitalei, pronuncia urmatorele cuvinte:

Mari'a Ta,

Capital'a Romaniei, martura a marelor fapte pe care le amintesc diu'a de 10 Maiu, este mandra și onorata de a potea intruni aci pe Domnulu tierei, comandantu supremu alu ostirei și pe reprezentantii bravei armate romane.

La 10 Maiu 1866, capital'a primea, cu fericire și plina de sperantie în viitoru, pe Alesulu natiunei, semnu augustu alu stabilitatiei, alu progressului neintrerupt și alu radicarei Romaniei.

La 10 Maiu 1877, di de împlinire a sperantiiloru din 1866, capital'a lua parte, cu ardore patriotica, la proclamarea independenției; ea insocia, apoi, cu urările sale, pline de încredere, pe armat'a romana, și pe comandantulu ei, ce plecau spre campulu de resbelu.

Onôrea și radicarea tierei esira din purtarea eroica a ostirei nôstre.

Supt conducerea bravulu loru Capitanu, Romanii se revelara totu atãtu de vitezi cãtu fusesera odinioara supt cei mai mari Domni ai loru.

Astadi, candu ne bucuramu de nou'a positiune a Romaniei, consecinția a faptulu dela 10 Maiu 1866, și a celui dela 10 Maiu 1877; astadi candu serbam indouit'a aniversara a suirei Mariei Sale Regale Carol I pe tronulu Romaniei și a proclamarei independenției, vinu, în numele locuitoriloru capitalei, se aducu omagie loru Domnulu și comandantulu ostirei, și se salutu, cu iubire și recunoscinția, pe reprezentantii bravei armate romane: Oper'a loru o serbam astadi; cu încrederea ce acêsta opera ne da în viitoru, se dicemu dara cu toti:

Traiesca M. S. R. Domnulu,
Traiesca M. S. R. Dômn'a,
Traiesca armat'a romana!

Dupa aceste cuvinte d. generalu Slaniceanu, ministru de resbelu, rosti urmatorele:

Mari'a Ta,
Domnule primaru,
Domniloru delegati.

Serbamu o di inscisa cu litere de auru în ânim'a tierei nôstre, sîntita cu sangele soldatiloru nôstrei și totu-d'odata cea mai ilustra pagina a M. S. R. Domnulu nostru.

Dara pe cãtu ostasii au avutu fericirea se lupte cu successu peste Dunare, pentru onorulu tierei, pe atãtu cetatienii romani din tôte urbele au sciutu se tina puternicu arm'a în mana, pentru a garanta ordinea și pacea în nauntru.

Capital'a Romaniei, acestu focaru nesecabilu alu miscariloru patriotice și intelectuale ale natiunei, a datu tierei, în acelu timpu de grele incercari, esemplulu celu mai barbatescu de atitudinea ce sciū a luã Romanii candu Patri'a-Mama este amenințata.

În numele armatei, radicu acestu toastu în onôrea și pentru prosperitatea Capitalei Statulu romanu, liberu și independentu.

M. S. R. R. Dômn'a și A. S. Ducele de Nassau se retrasesera pușinu mai înainte, era M. S. R. Domnulu, dupa terminarea banchetulu, trecu în foerulu celu mare alu teatrului, unde d. ministru de resbelu 'i presinta deputatiunile militare; apoi Prea Înaltiatulu nostru Domnu se întorse la Palatu.

(„Romanulu“.)

Corespondenție particularie ale „Observatoriulu“.

— Din comitatulu Temisioarei dela comun'a Secusigiu ne venise mai de multu timpu o corespondenția despre inpregiurarile acelei comune și despre unele din alt'a cu numele Hodoni. Dn. corespondente inchiaie scrisoarea sa cu aceste cuvinte: Cine nu voiesce se creãa ruin'a poporulu, are se se convinga din cartile funduarie și érase: „La casu de lipsa suntemu în stare a documentã tôte defraudarile comisse etc.“

Da, este absolutu necesariu cã tôte acelea blastematii se fia documentate în modu autenticu, cã-cî daca s'aru adeveri numai a trei'a parte din misiile și crimele înregistrate de dn. corespondente, atunci unu notariu, unu executoru, doui popi romanesci și câțiva locuitori aru trebui se fia condamnatii la temnitia și preste acêsta popiloru li s'aru luã și darulu. Asia dara daca dn. corespondente are documentele, dsa este obligatu în consciinția ale produce atãtu la episcopia cãtu și la tribunalulu criminalu, nu cã denunțiantu pe sub mana, ei pe facia, în vederea lumei și fia prea siguru cã va bine meritã nu numai de acelea comune, ci și de multe altele. Erã prea bine, daca o facea acêsta mai de multu.

Pentru lectorii nôstrei fia de ajunsu atãtu: Pe locuitorii din Secusigiu iau pusu pecetele loru, cã în a. 1863 celu memorabile pentru infricosiat'a seceta se ia împrumutu dela o banca din Belgiu 20 mii de franci în auru, zalogindu'si loculu de pasiune (izlazu) pretiuitu în 40 mii florini v. a. Locuitorii simplii n'au întielesu nimicu din ceea ce se numesce a mortisare. Charlatanii insarcinati cu inpartirea baniloru le-au datu pentru 100 numai cãte 80; apoi din anu în anu le au luat atãtu, în cãtu în locu de 80 au platitu pãna acuma 400 fl. În anii din urma vediendu-se strimtorati, totu charlatanii din comuna au cumpatatu pe câțiva cã se ia bani împrumutu dela alta banca, apoi iau smulsu și spoliatu cumplitu și cu acea ocasiune, luandu-le taxe enorme sub preteste de nimicu, era apoi totu ei au scornitu cã banii bancei sunt fôrte scumpi, adeca totu asia precum scornescu agentii insielatori și despre alte institute de banci, dupace despôia chiaru ei pe debitori pãna la piele.

Despre unu popa se scrie, cã jocandu la carti și batendu-se în cârciuma, batausii 'iau smulsu barb'a în modu barbaru, în cãtu doue luni nu a potutu merge la bisericã. Unu altu popa fu condamnatu la închisore pe 1 anu, pentru-cã a transcrisu prin insielatiune cas'a lui Petru Albota pe numele seu și acum causa este apellata. Totu aci se arata numele câtoruva ômeni parte împreunati prin cununia clandestina, parte traitori în concubinatu publicu.

Despre unu notariu și unu dascalu se dice, cã sunt adevirati tirani ai poporulu în tôte privintiele, mai alesu cã acesta necunoscu nici-o lege ungrêscã, nu se scie aparã de nici-unulu. Ce e mai multu, nici statutulu organicu nu le este cunoscutu, era servilismulu romaniloru din acelea parti nu mai are margini.

— Siarosiu 21/5 1880.

— (În caus'a Reuniunei femeiloru.) Stimabila Redactiune. Candu cetimu în multu pretiuitulu jurnalulu ce'lu redigeti, cãte o corespondenția, prin carea se anunția despre fapte filantropice, despre atari progresse ce se întreprindu în sfer'a culturala facia cu tempurile civilisatiunei moderne, de o parte ni se imple ânim'a de bucuria, era de alta parte de mare amaratiune, pentru-cã noi cei de pre malulu stangu alu Tirnavei mari facia eu tempulu prea pușinu progresamu. ba de multeori pareni-se cã se imita naturelulu proverbialulu racu carele pre cãtu merge înainte, pe atata și îndereptu.

Pe la a. 1868 unii barbati ce'si cunoscu misiunea sacra, convinsi despre paupertatea spiretuala ce domnia pe aici, isi propusera a inființia o reuniune de femei din Mediasiu și juru, alu carei scopu era inființierea cu tempu a unei scole de fetitue în Mediasiu. Ce e dreptu, propusulu sublimu la prim'a încercare aflã unu ecou

stralucitu, cã-cî curendu s'a inpletitu o cununa frumôsa de membre din Mediasiu și juru, care dupa-ce s'a constituitu, a compus statute care au fostu aprobate și de cãtra ministeriu, și în tóta privinț'a se desvoltã asia de repede, cãtu se presupunea cã mergendu totã asia, se va putea realisã cãtu mai curendu scopulu sacru ce se dorea.

În periodulu primu de trei ani, au mersu tôte fôrte bine; în alu doilea binisioru, în alu treilea a începutu a degenerã. Și asia gradatim totu mai spre reu, asia cãtu membrii actuali, care se si fia solvitu tacs'a regulatu nu credu se mai fia patru, cincii. Capitalulu ce figurêdia preste 2000 fl. v. a. e distribuitu la particulari prin obligatiuni, și de unu timpu încôce nu s'a mai îngrijitu nimenea, nici de capitalulu nici de interese, de unde precum am întielesu, camu 1/3 din obligatiuni ar fi desperate.

În periodulu acesta, începutu în a tr. s'au alesu de presiedinta M. o. dna Susana Campeanu protopopêsa în Elisabetopole, reprezentata inse prin m. o. dnu protopopu Stefanu Campeanu. Pentru regularea afaceriloru de administratiune mai buna a fostu conchiamati membri comitetulu, care inse afara de vreo patru nu s'au infaciosiatu. Nesciindu inse ce ar fi de facutu mai salutaru, au decisu cã banii ce se voru încassã se nu se mai distribuie, ci se se depuna la fostulu prea multu meritatulu cassariu Teodoru Moldovanu în Mediasiu, pana candu adunandu-se o suma mai mare, se se depuna în vreo cassa de pastrare. — Nu s'au alesu inse nici de acea resolutiune nimica, și acum se vedea totala ruinare a reuniunei cu totu capitalulu ei.

În urm'a acestora, amintitulu presidiu actualu conchiamase pe eri în 20 Maiu o adunare generala estraordinaria la Mediasiu. Timpulu era nefavorabile, și nimenea nu credea cã se va infaciosia cineva; dar pe la 2 ôre dupa prandiu pe ne asteptate am vediutu în scôl'a gr. cat. adunatu unu numeru frumosu de membri, cari isi reprezentau societate, ficele și nepôtele.

Dupa deschiderea siedintiei prin m. o. d. St. Campeanu cu o cuventare bine accentuata, m. o. d. Dionisiu Chendi adm. protopopesu gr. or. a facutu unele interpelatiuni, care insuflau temeri de intervenire unoru incurcaturu, carele voru inpedecã și cu acêsta ocasiune realisarea unui rezultatu inbucuratori; dar dupa informatiunile date de cãtra presidiu s'au începutu desbaterea obiectelor propuse în cea mai buna ordine și cea mai corecta pertractare, din care a rezultatu cã:

1. Se alese o comisiune de trei membri, cã se revedia tôte obligatiunile în celu mai scurtu timpu.

2. Pãna în 1 Augustu a. c. se fia toti debitorii provocati, cã nesmintitu se'si platêscã interesele restante, era de nu, se se dea în judecata.

3. Pãna la 30 Novembre a. c. fia carele se'si platêscã și capitalulu, ér banii se se depuna în cass'a de pastrare a cetatii Mediasului, carea e fôrte bine organizata.

Speramu deci, cã érase va reinvie acêsta reuniune cu atãtu mai virtosu, cã-cî lãnga m. o. d. presiedinte se mai afla și reverendissimulu dnu Gedeonu Blasianu protop. gr. cat. alu Mediasului din a carui procedura, ne amu convinsu, cã nu numai se interessêdia de prosperarea aceste reuniuni, ci va și starui din respoteri pentru reinvierea ei. — Onôre fia și o. d. Dionisiu Romanu cancelistu la judecatori'a cercuala a Mediasului, carele prin propunerile sale a meritatu totu respectulu, dela carele și asteptamu, cã în calitate de membru alu comisiunei preamintite se'si indeplinêscã misiunea în deplina cunoscinția de lucru.

Timpulu e ploiosu și rece, holdele sunt de mijlocu, cucuruzule sunt resarite, vitiele de viie în genere disu cam 1/4 sunt degerate.

Atãtu deocamdata; ér' alta data altele, decumva veti avea placere ale da publicitatiei*).

T. V. Borza,
parochu gr.-c.

Sciri diverse.

— (Atentatu în contra mitropolitulu romanu din Bucovin'a.) Cu dat'a din 23 l. c. ni se scrie din Cernauti urmatorele:

„Aici s'au intemplatu Dumineca în 23 l. c. o scena ne mai pomenita pãna acuma, care pôte este scen'a prima a unei drame, ce se va desfasiurã în viitoru. P. S. S. mitropolitulu Dr. Morariu danduse josu din trasura și voindu se între în biseric'a catedrala, au fostu atacatu cu o nespusa furia de cãtra unu individulu anume Petru Koczek, inbracatu în vestminte semi-cetatiensesce. Cei din apropiarea arhiepiscopulu și multimea adunata ilu aparara inse de orice maltractare. Atentatorulu au fostu la momentu arestatu, dara nici chiaru organele politiei n'au fostu în stare a ilu inpedecã, se nu adressedie înaltulu prelatu insulte în limb'a rutêna. Se dà cu socotela cã acelu individulu ar fi smintitu, cei ce l'au vediutu se indoiescu inse de acêsta și sunt aplecati a presupune, cã este unu instrumentu ticalosu platitu. Faptulu acesta au produsu o mare iritare între toti romanii din Bucovin'a și ei se intrêba, cã ce se va intemplã ôre, dêca agitatiunea și frecarile voru luã dimensiuni și mai mari?“

— (Comitele Victor Zychi-Ferraris) dupa o agonie de patru dile au muritu în 28 l. c. la 11 1/2 ôre a. m. în urm'a mortalei rane ce au primitu în duelulu cu comitele Karolyi.

* Ori-ce este recunoscutu cã folositoriu publiculu nostru, cu tóta placerea.

Red.

— (Constituire.) Societatea literaria-bisericească „Alexi-Sincaiana“ a teologilor din Gherla în 19 Maiu a. c. a avut nouă constituire pre anulu scolasticu 1880/1 si alu XII alu esistentiei sale.

Adunandu-se in susu amentit'a di la 2 ore d. m. membrii ordinari ai acestei Societati in sal'a destinata pentru siedintia in frunte cu Cl. Domnu Atanasiu Demianu, onorati fiindu cu presentia Rever. sale Domnulu Demetriu Coroianu canonicu si supraveghiatoriu alu societatiei si M. On. D. Joanu Georgiu spiritualu sem., s'au constituitu conformu statutelor in modulu urmatoriu: presiedinte Nicolau Lupanu teol. III, v-presiedinte Gregoriu Popu teol. II., notariu alu corespondintieloru Stefanu Cucu teol. I, notariu alu siedintieloru Alimpiu Popu teol. II, cassariu Vasiliu Dredeanu teol. III, bibliotecariu Augustinu Lazaru teol. II, controloru Stefanu Boldanu teol. I, archivariu Juliu Lobontiu teol. I. — Dupa acesta Cl. Domnu Conducatoriu luandu cuventulu, prin termini forte caldurosi si bine simtiti multiamesce membriloru pentru bun'a intelegere si concordia, exprimandu-si totu una data bucuria si indestulirea facia de procedur'a solida ce a observatu cu acesta ocaziune, dicendu in fine, ca cultur'a si unirea, concordia, curagiulu, credintia si amorea, sperantia in D-dieu se fia medilolele spre ajungerea scopului doritu; dupa cari declarandu siedintia de radicata, adunarea se disolva la 5 1/2 ore in cea mai bunu ordine si indestulire.

Gherla 29 Maiu 1880.

In numele Societati:

Nicolau Lupanu m. p., Stefanu Cucu m. p.,
presiedinte. not. a coresp.

— (Diu'a de 3/15 Maiu) s'au serbatu din partea inteligentiei romane din Ighiu, prin oficiarea st. liturghie in biseric'a gr-or., a unui parastasu pentru cei caduti la 1848 pe campulu de onore in lupta pentru libertate, facenduse si pomana cu vinu si paine, era mai tardiu prin o mesa comuna, la care au participatu unu frumosu numeru de persone, dintre care unele venisera chiaru si din alte comune.

— (Tolerantia russesca.) Diariulu „Vointia poporului“ din Galati comunica urmatoarele:

„O copila a unui functionariu din Tulcea, mergendu de vacantia la nisce rude in Basarabi'a, luase cu ea cateva carti romane de studiu. La fruntaria, autoritatile russe gasindu cartile romane le-au aruncatu in Dunare.

Pana unde merge esclusivismulu puterniciloru nostri vecini!“

— (O rectificare.) Relativu la cele reproduse de noi din „Binele publicu“ asupra algariloru de cai din Bucuresti, ni se tramitu din parte amica urmatoarele rectificari, la cari cu placere ne grabimu a le da locul cuvenitu: „La curs'a calaretiloru au castigatu premiulu I de 500 lei n. nu sergentulu Constantinescu, care nici nu exista in escadronulu numitu, ci voluntariulu Emilianu Petrescu brigadieru din regim. III de calareti, escadronulu Ilfov; asemenea premiulu II a fostu castigatu de brigadierulu Costaforu, care este recrutatu la sorti, era nu voluntariu, precum s'au disu din eroe.“

Academii'a romana.

Processu verbalu.

Siedintia din sesiunea generala a anului 1880, tinuta in dioa de 21 Aprilie 1880.

Siedintia se deschide la ora 1.

Se citeste si se adopta processulu verbalu alu siedintiei precedente.

Se pune la votu prin alu treilea scrutinu premiarea cu premiulu Lazaru, a operei d-lui dr. Brandza: „Prodromulu florei romane.“ Resultatulu fiindu 15 bile albe si 7 negre din 22 votanti, d. presiedinte proclama oper'a primita.

La ordinea dilei fiindu desbaterea pe articole a proiectului ortograficu, se da citire paragrafulu din capitolu I, relativu la literele latine, y, ph, th, qu, si k. D. Papadopolu-Calimachu sustine mantinerea literelor th, ph, si y, in cuvintele tehnice luate din limb'a elena, de esemplu theologia, philosophia, phisica etc. Dada nu conservamu ortografi'a originala in termeni de acesta natura, atunci se n'o admitemu nici in privintia numeloru proprii.

Episcopulu Melchisedecu ar dori conservarea tutu-loru acestoru litere in transcrierea texturiloru religioase, unde le mantinea la noi si grafic'a cirila.

D. Alecsandri intreba daca, scriindu-se theologia, are se se pronuntie alt-felu decat teologia, sau daca scriindu-se kyr, nu se va citi chir. Un th sau unu y, neschimbandu intru nimicu pronuntiatiunea, sunt dara nisce litere de luxu, si tocmai de aceea nici nu le-au admisu fratii nostri italieni, chiaru in cuvinte tehnice.

D. Hasdeu observa, ca mantinerea acestoru litere in nume proprii, in proiectulu comisiunei ortografice, provine din natur'a numeloru proprii, cari fiindu proprietatea acelora ce le porta sau le-au purtatu — nu este permisu nimenui a le modifica, chiaru daca modulu loru de scriere ni s'aru para extravagantu sau capriciosu.

D. Quintescu admite supresiunea lui y chiaru in numele proprii, dara nu intelege nici intr'unu felu res-

pingerea lui qu, de vreme ce exista cuvinte, in cari nu-lu putemu inlocui prin altceva, precum aquarium, aquarella, etc.

D. Maiorescu arata, mai alesu prin citari din Quintilianu, ca y, nu se citeste latinesce ca i alu nostru de astadi, ph, nu se pronuntia ca f, th, nu se pronuntia t, si ca qu si k erau in transitiunea de a fi lapedate si inlocuite cu c si de catra Latini. Dada Latini ar fi avutu si ar fi pronuntiatu tipografia cum pronuntiamu noi adi, ar fi scrisu tipografia. A admite dar in scrierea nostra acele litere astadi, ar fi o eroe in contra chiar a alfabetului latinu.

D. Sionu primesce inlaturarea literelor ph si th, dara se unesce cu d. Quintescu in privintia lui qu, fiindu ca nu scie cum se scrie vorbe ca quintessenta si altele. D-sa combate inse pe d. Quintescu sub raportulu supresiunei radicale a lui y. Dada nu vomu admite pe y, atunci cum ore vomu deosebi lyr'a poetului de lira negutiatorului?

D. Poni atrage atentia Academiei asupra inconvenientului de a se suprima literele th, ph, y si x in cuvinte tehnice, de ore-ce in chimie aceste litere au intratu in formule ca prescurtari ale termineloru intregi, de esemplu: Ph pentru phosphor, in catu prescurtarea n'ar mai corespunde cuventului pe care 'lu reprezenta, daca am scrie fosfor, iara nu phosphor.

D. Babesiu regreta ca discussiunea s'au alunecatu pe teremulu unoru exceptiuni din sfere speciale ale literaturiei. Ori-ce specialistu are latitudinea de a intrebuintia in cerculu seu propriu cuvinte straine, pe cari se le scrie in modulu consacratu in acea specialitate, fara ca se se modifice prin acesta ortografi'a generala.

D. Laurianu sustine argumentulu d-lui Poni.

D. Stefanescu constata, ca formulele chimice sunt cu totulu conventionale, cari remanu si voru remanea, ori-cari ar fi in ortografi'a curenta, modulu de a scrie cuvintele reprezentate prin acele formule. Italianii scriu fosfor, cu f, si idrogen cu i, de si au ei formulele chimice Ph si H. Francesii dicu mercuru, de si'l formuleza prin Hg sau formuleza potassium prin K. D-sa sustine dara in acesta privintia opiniunea comisiunei ortografice.

D. Hasdeu observa ca, in ori-ce literatura se intrebuintia unele cuvinte straine neasimilate, une-ori chiaru cu flexiunea straina, de esemplu: memtiesce das Nomen seu die Verba, sau in tota Europa, vorbele englese gentleman, fashionable, etc.

Aceste cuvinte neavendu a face cu limb'a literara comuna, n'au potutu intra in preocupatiunile comisiunei ortografice, care inse recunoste ca ele, intru catu nu incetesa de a fi straine, trebuie se se scrie cu ortografi'a loru originara.

Inchidendu-se discussiunea, se pune la votu amendamentul sub-scriu de d-nii Fontanin, episcopulu Melchisedecu si Papadopolu-Calimachu: „literele y, ph, th, qu, k, se voru pastra in nume proprii, vorbe straine si vorbe tehnice,“ se respinge prin majoritate.

Se pune la votu amendamentul sub-scriu de d-nii Hasdeu, Quintescu, Poni, Bacaloglu si Babesiu, de a se adaoga la finea paragrafulu 1; „Nu intra in acesta regula scrierea cuvinteloru straine neasimilate, de esemplu aquarium, kalium. Se primesce prin maiortate.

Se pune la votu, si se primesce prin maiortate, paragrafulu 1 intregu impreuna cu adaosulu finale.

Se trece la paragrafulu 2, relativu la duplicarea literelor in genere.

D. Fontanin sustine necesitatea duplicarei celu pucinu in 5 casuri, 1. in call, acell, etc., unde numai din duplu l s'a pututu forma pluralulu muiatu: cai, acei, etc. 2. in formele verbale ca dussei, pussei, etc., unde duplulu s resulta din asimilatiunea lui s cu consona c, n, etc. 3. in unirea unui cuventu incepetoru printr'o consona: approbare, adducere, etc.

D. Ionescu observa ca duplicarea consoneloru nu exista in limb'a romana si nu sunt urme se fi existatu vre-odata, in catu d-sa nu vede vre-o ratiune, fia usuala, fia macaru istorica, de a o introduce in limba.

D. Hasdeu adaoga ca, precumu graiulu nu exprima nici odata cugetarea intr'ega, totu asia scrierea nu pote se exprime graiulu intregu. Forn'a este totudeauna mai pucinu decat fondulu. Aru fi mai logicu dara, in tesa generala, de a nu se duplica in scriere atunci, candu in graiu nu se aude nici o reduplicare. Limb'a romana reduplica numai nasal'a, atunci candu unu cuventu incepetoru prin nasal'a se unesce cu propositiunea in.

L. Laurianu nu intelege, pentru ce propositiunea in se produca o reduplicare, iar nu propositiunile ad, ab, con etc. D-sa cere a se scrie commoditate, affirmare, approbare si altele.

D. Hasdeu obiectesa, ca limb'a romana n'a conservatu conson'a finala din ad, ab, con. Fiind intreruptu de d. Fontanin prin esemplulu adunu, d. Hasdeu constata ca acesta a trecut la noi compusu deja din limb'a latina, iaru nu s'a compusu de catra Romani. Nu exista nici unu exemplu de ad, ab seu con, intr'o compositiune specifica romanesc'a, ci numai a si cu.

D. Calimachu contesta esistentia reduplicarei la Romani chiaru in casurile ca innoire sau imultire, cerendu a se scrie numai inoie sau inultire.

D. Sionu sustine redactiunea din proiectulu comisiunei, de vreme ce reduplicarea nasalei este o realitate fonetica in limb'a romana. D-sa ar mai cere reduplicarea lui s in cuvintele essentia, possibulu, etc., unde crede ca se aude.

Inchidendu-se discussiunea, se pune la votu amendamentul propusu de d. Fontaninu: „Duplicarea consoneloru se admite in casurile, in cari ea 'si are ratiunea chiaru in regulele gramatice romane“, si se respinge.

De asemenea se respinge amendamentul propusu de d. Papadopolu-Calimachu: Duplicarea consoneloru nu se admite. Astfelu vomu scrie inoie si nu innoire, imultire si nu imultire.

De asemenea se respinge amendamentul d-lui Sion: „Se se duplica pretutindeni unde se aude, precum essentia, se possibulu, dussu, scossu, etc.“

Se pune la votu art. 2 din proiectulu comisiunei si se primesce.

Siedintia se radica la 5 ore p. m.

— (Sciri meteorologice.) Dupa cele 2 septemani ploioase si 10 dile de caldura, de eri deminetia ne ploua erasi, de si moderatu, dara spre mare bucuria a economiloru. Barometrulu arata schimbare.

Post'a redactiunei.

Clusiu, Blasiu, Fagarasiu, Satmaru, Beiusiu, Bania. Se voru publica, unele intregi, altele in estrasu.

Preturile cerealeloru

si altoru obiecte de trau au fostu la

28 Maiu st. n. in Sibiu:

Grâu, dupa cualitati	1 hectolitru fl.	8.50—9.50
Grâu, amastecatu	1 „	7.—8.—
Secara	1 „	5.60—6.—
Papusiou	1 „	4.60—5.—
Ordiu	1 „	4.60—5.—
Ovesu	1 „	3.60—4.—
Cartofi	1 „	2.50—3.—
Mazare	1 „	7.—8.—
Linte	1 „	12.—13.—
Fasole	1 „	6.—7.—
Larda (slanina)	50 Kilogram.	37.—40.—
Untura (unsore topita)	50 „	28.—29.—
Carne de vita	1 „	44—46
Oua 10 de	1 „	—20

Cursulu bursei din Vien'a si Pest'a

in 31 Maiu st. u.

	Vien'a	Pest'a
Rent'a de auru	106.85	107.—
I emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orientalu ung.	—	83.50
II emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orient. ung.	100.70	100.75
Oblig. de statu dela 1876 de ale drumulu de feru orient. ung.	88.30	87.75
Inprumutulu drumuriloru de feru ung.	126.25	126.75
Obligatiuni ung. de rescumperarea pamentulu	94.50	94.25
Obligatiuni ung. cu clausul'a de sortire	—	93.50
Obligatiuni urbariale temesiane	93.25	93.25
Obligatiuni urb. temesiane cu clausul'a de sortire	—	92.50
Obligatiuni urbariale transilvane	92.75	92.75
Obligatiuni urbariale croato-slavone	93.—	—
Obligatiuni ung. de rescumperarea diecimii de vinu	93.50	92.75
Datorie de statu austriaca in chartie	72.55	72.80
Datorie de statu in argintu	73.20	73.50
Rent'a de auru austriaca	88.45	88.70
Sorti de statu dela 1860	129.75	130.—
Actiuni de banca austro-ung.	833.—	832.—
Actiuni de banca de creditu ung.	277.—	277.20
Actiuni de creditu aust.	263.75	264.—
Sorti unguresci cu premii	—	111.75
Argintu	—	—
Galbini imper.	5.53	5.54
Napoleonorulu	9.36	9.35
100 marce nemtiesci	57.80	57.60

Anuntiu literariu.

Au aparutu de subt tipariu si se afla de vendiare la W. Kraft in Sibiu opulu:

Resbelulu orientalu ilustratu

de

Dr. A. P. Alessi si Massimu Popu.

Pretulu eleg. legatu 8 fl., bros. 6 fl. v. a.

Pe catu va mai ajunge inca marginitul numeru de esemplare din premiulu coloratu „Ocuparea Plevnei“ cumparatorii acestui opu ilu voru primi gratis, era cei cari voiescu a'lu avea incadrat, voru avea a mai plati 2 fl. 70 cr. v. a.

Paul Cieslar,

(18) 3—12

librariu — editoru in Graz.

• Cura pentru erna. •

Wilhelm's THE'A CURATITORE DE SANGE

antiartritica si antireumatica

a lui (1) 10 25

Franciscu Wilhelm,

farmacistu in Neunkirchen (Austri'a de jos),

a fostu folositu in forte multe casuri cu rezultatele cele mai bune, ceea ce se probedia prin mii de scrisori de recunoscintia, in contra sioldinei, a reumatismului, a raneloru deschise, in contra raneloru invecitate si permanente, a raneloru care purtoza neinetatu, ale bubeloru pe piele, remase din morburu secuale, bubeloru de pe corpu si din fatia, peteloru, bubeloru siphilitice, inflaturiloru de ficatu si splina, dureriloru hemoroidale, galbunare, suferintieloru intensive a nerviloru, a muschiloru si a dureriloru la incheiaturu, greutatiloru de stomacu si de venturi, incuieriloru, ale udului, polutiuniloru, impotentei la barbat; si polele albe la femei, morburiloru scrofulose, infaturi ale ghinduleloru si in contra altoru suferintie. Atestatele la cerere se tramitu gratis.

Pachete inpartite in 8 dose se afla cu pretiu de 1 fl., pentru timbru si pachetare se scotescu 10 cr. Pentru de a se apar'a de falsificate, se se caute cunoscutele marce brevete si legalisate in mai multe state.

Se afla de vendiare in Sibiu la d-nii Fried. Thallmayer si I. B. Misselbacher.

• Cura pentru primavara. •

Editoru si redactoru responsabilu: G. Baritiu.
Tipariulu lui W. Kraft.